

Jaarverslag Ontdekhoek 2013

Voorwoord

We dachten dat 2012 een onrustig en druk jaar was voor de Ontdekhoek Nederland en haar directeur, maar 2013 was niet minder druk. Ontdekhoek Sittard moest vanwege de krimp in de regio worden gesloten. Vanwege de economische crisis hadden veel particulieren en scholen verminderde budgetten, en daarom zijn alle vestigingen op dinsdag en donderdag dicht gebleven om personeelskosten te beperken.

Dit heeft ervoor gezorgd dat de Ontdekhoek nog in goede financiële staat is, maar heeft wel een verdere daling van het aantal bezoekers tot gevolg gehad. De aangevraagde subsidie van het Fonds Ondersteuning Science Centra werd niet toegekend. Wel werd vanwege de opheffing van het fonds een laatste bedrag beschikbaar gesteld, onder voorwaarde van een uit te voeren bedrijfsonderzoek.

De gevolgen van de crisis waren ook moeilijk voor de medewerkers, die met minder werk toch de motivatie wisten te behouden. Onze inzet op fondsenwerving leverde haar eerste resultaten, en het fondsenwervingsprogramma zal verder worden uitgebreid. De financiering van een science wall vol met lades met proefjes in Ontdekhoek Rotterdam kwam rond en kon ter hand worden genomen.

De Ontdekhoek heeft zich, zoals het er nu voor staat, goed kunnen aanpassen aan de huidige crisistijd. Een reden om trots te zijn en vertrouwen te hebben in de toekomst.

Drs. Mieneke Knottenbelt
Voorzitter Raad van Toezicht

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Bezoekersresultaten Ontdekhoek 2013	4
Verslag per locatie	5
Overzicht locaties 2013	5
Ontdekhoek Rotterdam (sinds 1986)	5
Ontdekhoek Den Bosch (sinds 1994).....	7
Ontdekhoek Zwolle (sinds 1996)	7
Ontdekhoek Sittard (sinds 2003).....	8
Ontdekhoek Amsterdam (sinds 2010).....	8
Overige activiteiten	9
Center Parcs.....	9
Fondsenwerving	9
Promotieonderzoek Free Choice Learning	10
Explorado Aigle Zwitserland	11
Masterplan Bèta	11
R&D.....	12
ANBI-status	12
PR, communicatie en samenwerking	12
PR.....	12
Social media.....	13
Communicatie.....	13
Samenwerking met stagescholen en naastgelegen opleidingen	13
Onderzoek en ontwikkeling	14
Onderzoek.....	14
Professionalisering.....	14
Opvolging directeur	14
Organisatiestructuur	15
Raden van Advies.....	15
De medewerkers.....	15
Werkoverleg	16
Beloningsstructuur	16
Een blik in de naaste toekomst	17
Bezoekersruimtes	17
Bijlage A: Mensen betrokken bij de Ontdekhoek in 2013	18
Medewerkers Ontdekhoeken 2013.....	18
Raad van Toezicht 2013	19
Raden van Advies.....	20
Freelancers	20
Bijlage B: NAW-gegevens vestigingen	21
Bijlage C: Verkorte jaarcijfers	22

Inleiding

Stichting Ontdekhoek Nederland zet zich ervoor in om kinderen enthousiast te maken voor techniek, en hen daar spelenderwijs ervaring mee op te laten doen. Op de verschillende locaties van de Ontdekhoek kunnen kinderen zelf aan de slag met een dertigtal onderwerpen, de exhibits, en kunnen ze werkstukjes maken met veel ruimte voor eigen ideeën en verbeteringen.

De vestigingen van de Ontdekhoek hebben een oppervlakte van 175 tot 300 m². Zo is er genoeg ruimte dat kinderen elkaar niet in de weg zitten, maar niet zoveel dat kinderen rond hoeven gaan rennen of overweldigd raken door het aanbod. En volwassenen vinden het prettig dat ze hun kinderen goed in de gaten kunnen houden.

De exhibits zijn uitnodigend: ze zijn niet te groot of te onhandig voor kleine kinderen, en er mag rommel gemaakt worden. Er lopen medewerkers rond om bezoekers te helpen met het beginnen van nieuwe activiteiten en om kort uitleg te geven. Bezoekers krijgen een plankje waar ze op aftekenen welke activiteiten ze al gehad hebben, en waarmee ze materialen kunnen halen bij de medewerkers. Dit maakt het laagdrempeliger om een medewerker aan te spreken en bevordert de concentratie – het nodigt uit tot één proef tegelijkertijd doen.

Bijzonder aan de Ontdekhoek is dat ouders hun kinderen niet mogen helpen of voordoen hoe iets moet. Hierdoor krijgen ze de kans om hun kinderen zelfstandig bezig te zien en kwaliteiten en interesses te ontdekken die misschien nog niet eerder opgevallen waren. De kinderen gaan innovatief en creatief met de materialen om, vooral wanneer ze zich realiseren dat niemand ze zal vertellen dat er maar één ‘juiste’ manier is.

Ontdekhoek Rotterdam, de oudste locatie, bestaat inmiddels 27 jaar. 27 jaar ervaring met het enthousiasmeren van kinderen en het ontwikkelen van het concept van de Ontdekhoek. Uit onze cijfers blijkt dat kinderen graag de hele middag blijven, en dat de Ontdekhoek aantrekkelijk is voor allerlei kinderen: kleuters en brugklassers, jongens en meisjes, wel of niet al geïnteresseerd in techniek. Ook het hebben van een handicap of hoogbegaafd zijn staat genieten van de Ontdekhoek niet in de weg, en kinderen uit verschillende milieus voelen zich welkom. Opvallend is dat vrouwen (moeders en vrouwelijke leerkrachten) en meisjes geen drempels ervaren in de Ontdekhoek, terwijl omgevingen die techniek promoten toch vooral met mannen geassocieerd worden.

De Ontdekhoek hanteert voor zichzelf én voor haar bezoekers de aanpak Denken → Doen → Verbeteren. Dit blijkt succesvol: 60% van de leerlingen die via school bij de Ontdekhoek komen, komt met ouders of andere volwassenen terug voor een herhalingsbezoek of om een verjaardag te vieren. Werkstukjes worden soms jarenlang trots als herinnering bewaard.

Ook op andere gebieden presteert de Ontdekhoek goed: vergeleken met andere science centra scoort de Ontdekhoek hoog op kengetallen zoals bezoekers per 100 m² per jaar, verblijftijd in ruimtes niet groter dan 300 m² en significant herhalingsbezoek. En hoewel de woonruimte, op Rotterdam na, op dit moment nog gratis is, zijn al deze prestaties vrijwel zonder subsidie bereikt.

Bezoekersresultaten Ontdekhoek 2013

In 2013 ontving de Ontdekhoek in totaal 73.557 bezoekers. 32% hiervan zijn kinderen die met school naar de Ontdekhoek komen. Het hoogste percentage schoolbezoeken was in Sittard, waar schoolbezoeken 37% van het totaal aantal bezoekers voor hun rekening namen. Rotterdam had met 27% het laagste percentage schoolbezoeken. Iets meer dan 40% van het totaal aantal bezoekers bestond uit kinderen die buiten school om naar de Ontdekhoek kwamen.

Aantal bezoekers	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Rotterdam	33.656	33.747	34.660	34.138	27.048	24.914
Den Bosch	19.201	22.200	22.801	22.552	19.711	19.475
Zwolle	12.647	14.302	13.215	13.838	11.247	10.367
Sittard	13.301	15.289	14.058	12.171	10.006	7.868
Amsterdam			8.176	13.677	12.350	10.933
	78.805	85.538	92.910	96.376	80.362	73.557

Bezoekersaantallen door de jaren heen. Bron: Ontdekhoek

De economische crisis en de afgenomen consumentenbestedingen laten ook bij de Ontdekhoek nog geen verbetering zien. Na een daling van 15% in het totaal aantal bezoekers in 2012, is het bezoekersaantal in 2013 met nog een ruime 8% gedaald. De grootste daling was te zien onder de particuliere bezoekers.

We hebben op deze daling gereageerd door de openingstijden te beperken. Alle vestigingen bleven op dinsdag en donderdag gesloten voor zowel scholen als particuliere bezoekers. Dit heeft geholpen om de personeelskosten te verminderen en het aantal bezoekers per dag op peil te houden.

Ook hebben we de vestiging in Sittard moeten sluiten. De krimp in die regio was al jaren merkbaar, en het was al langer bekend dat dit tot exploitatiemoeilijkheden zou kunnen leiden. Doordat de plannen voor het Techno College, waar de Ontdekhoek het voortraject voor zou zijn, vertraging opgelopen hebben, was het financieel gezien niet haalbaar om de vestiging open te houden.

Ook werken we met een ochtendaanbod in het weekend. Voor iets meer dan de helft van de normale entree kan men van 10:00-12:30 uur de Ontdekhoek bezoeken. Dit geeft de mogelijkheid om ook met een krappere beurs toch nog op bezoek te kunnen komen.

In een beleidsplan dat wordt voorbereid zal dieper worden ingegaan op de oorzaken van de daling van bezoekers en naar een zo goed mogelijke onderbouwing worden gezocht van de trends in de bezoekersaantallen.

Verslag per locatie

	Ruimte	Aantal fte	Open	Aantal bezoekers
Rotterdam	285 m ²	3,2	Wo, vr, za, zo	24914
Zwolle	175 m ²	2	Wo, vr, za	10367
Den Bosch	300 m ²	3,1	Wo, vr, za	19475
Sittard	160 m ²	1,6	Wo, vr, za	7868
Amsterdam	325 m ²	2,1	Wo, vr, za, zo	10933

Samenvatting per vestiging

	Rotterdam		Den Bosch		Zwolle		Sittard		Amsterdam	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Kinderen	10.618	43%	7.182	37%	4.398	42%	2.862	36%	4.806	44%
Volwassenen	7.476	30%	5.238	27%	2.535	24%	2.081	26%	2.755	25%
Leerlingen	6.820	27%	7.055	36%	3.434	33%	2.925	37%	3.372	31%
Totaal	24.914		19.475		10.367		7.868		10.933	

Aantal bezoekers per vestiging.

De Ontdekhoek had in 2013 nog vijf vestigingen: in Rotterdam, Zwolle, Den Bosch, Sittard en Amsterdam. Voor alle vestigingen geldt dat de lokale teams zelfstandig te werk gaan en ondanks de bescheiden financiële beloning graag bij de Ontdekhoek werken. Alle vestigingen kennen weinig verloop, wat de hechtheid en samenwerking bevordert.

In 2013 is het besluit gevallen dat de vestiging in Sittard, na 11 jaar bestaan te hebben, per januari 2014 zal sluiten.

Overzicht locaties 2013

Ontdekhoek Rotterdam (sinds 1986)

Ontdekhoek Rotterdam is de oudste Ontdekhoek, en heeft het hoogste bezoekersaantal. Tot vorig jaar had Rotterdam ook altijd het hoogste aandeel aan kinderen die buiten school om de Ontdekhoek bezoeken. In 2013 is dat gedaald naar 43%, waarmee Rotterdam vrijwel gelijk komt te staan met Zwolle (42%) en Amsterdam (44%).

Nieuwe locatie Rotterdam leidt tot dalend bezoekersaantal

Sinds 2 juli 2012 is de Ontdekhoek gevestigd aan de Crooswijkseweg in een voormalige wijkbibliotheek. De ruimte is ongeveer even groot als de vorige locatie. De tram stopt vrijwel vlak voor de deur, er kan tegen een gunstig tarief geparkeerd worden en er is een park aan de overkant van de straat.

Toch is de daling in het aantal particuliere bezoekers waarschijnlijk deels te wijten aan de drempels die de nieuwe locatie opwerpt. Vergeleken met de oude locatie ligt de Crooswijkseweg veel meer aan de periferie, waardoor bezoekers verder moeten reizen en we de synergie en

aantrekkelijkheid van een centrale ligging missen. Ook heeft de vestiging een Rotterdamtoeslag van 1 euro per bezoeker in het leven moeten roepen om de €2800 marktconforme maandelijks huur van de locatie te compenseren.

Deze locatie wordt gezien als een tijdelijk onderkomen. Het streven blijft om de Ontdekhoek in de al vele jaren leegstaande ruimte onder de Erasmusbrug te huisvesten. Hiervoor ligt een uitgebreid projectplan en een realistische begroting klaar, maar de financiën waren niet rond te krijgen voordat de uiterlijke verhuisdatum aanbrak.

Fondsenwerving

In 2013 is in Rotterdam sterk geïnvesteerd in fondsenwerving.

Door de aanstaande opheffing van de deelgemeente AlexanderPolder zouden gelden vrijkomen. We hebben er veel tijd en energie in gestoken om een deel van dat budget toegekend te krijgen om te besteden aan schoolbezoeken uit deze deelgemeente. Dit past in het lopende project talentontwikkeling voor de basisschoolleerlingen uit AlexanderPolder. Het is ons helaas niet gelukt om deze fondsen te verwerven. Het belangrijkste argument daarvoor was dat de Rotterdamse vestiging van de Ontdekhoek niet in de deelgemeente ligt, hoewel we aangeboden hadden om gratis vervoer te regelen voor scholen en 40% van de gevraagde scholen aangegeven had interesse te hebben in een gratis schoolbezoek met vervoer. Een ander argument was dat het niet duidelijk was wat kinderen na de Ontdekhoek konden gaan doen, wanneer eenmaal belangstelling was gewekt voor techniek. Andere projecten die wel financiële steun gekregen hebben konden dit echter ook niet met zekerheid onderbouwen. Van het algemeen vormend onderwijs is in het algemeen niet bekend is wat het effect voor 'later' is.

Door een gift van Shell Nederland, de De Marez Oyens-van Ittersum Stichting, de Dirk-Jan en Kitty Reek-Versteegh Stichting en de Riki Stichting zijn we in 2013 in staat geweest om 800 basisschoolleerlingen uit de wijk Kralingen-Crooswijk, waar de Ontdekhoek gevestigd is, een gratis bezoek aan te bieden. Dit aanbod was binnen een ochtend overschreven. Uiteindelijk zijn door deze giften ca. 40% van de leerlingen uit de wijk Crooswijk op bezoek geweest. Vreemd genoeg was deze overweldigende respons van scholen uit een aangrenzende wijk voor de deelgemeente AlexanderPolder geen argument om het bezoek van basisscholen uit haar deelgemeente te faciliteren.

In het afgelopen twee jaar is er op verschillende manieren aan fondsenwerving gedaan, zowel om een volgende verhuizing mogelijk te maken als om het teruglopende bezoekersaantal op te vangen. We hebben vele fondsen benaderd om of in 'bakstenen', de inrichting van een ruimte, te investeren of om schoolbezoek te sponsoren.

Scholen hebben door bezuinigingen steeds minder mogelijkheden voor 'leuke dingen' en van externe hulp voor hun techniekonderwijs wordt graag gebruikgemaakt. Hoewel het lijkt alsof de financiering van scholen vanuit overheden een solide basis vormt om ook werkelijk van die externe hulp gebruik te kunnen maken, is de werkelijkheid dat er voor techniekonderwijs niet of nauwelijks middelen beschikbaar worden gesteld. Het ministerie geeft aan dat scholen hulp bij

techniekonderwijs uit de vaste financiering moeten bekostigen. Daarom slaat de aanpak van de Ontdekhoek voor schoolbezoek goed aan bij scholen. De deal is: “Jullie slepen de kinderen naar de Ontdekhoek en zorgen voor het vervoer. Wij zorgen voor zowel de financiering als het bezoek.” Dit geeft een partnerschap met de scholen. Ook doordat na herhalingsbezoek van kinderen op eigen gelegenheid een bezoek lang blijft hangen.

Technische bedrijven in Rotterdam en omgeving zijn benaderd met het verzoek om een schoolbezoek te faciliteren à €350, maar dit heeft geen enkel resultaat opgeleverd. Bedrijven leken een goede doelgroep voor fondsenwerving, omdat zij rechtstreeks last zullen krijgen van het voorspelde tekort aan technici, thans geschat op 170.000 mensen. Het bleek dat bedrijven het primair onderwijs echter zeer ver van zich af vinden staan, en dat ze op dit moment te druk bezig zijn om zelf de crisis te overleven. Zoals een contactpersoon zei: “Een derde van de bedrijven lijdt verlies, een derde speelt met grote moeite net quitte, en een derde verdient nog een beetje.” Men is te druk met de problemen van vandaag om tijd te hebben voor de problemen van morgen.

Ontdekhoek Den Bosch (sinds 1994)

Ontdekhoek Den Bosch is in ruimtes van het ROC Koning Willem I College gevestigd en past geheel binnen het beleid van de school. Het College richt zich erop om gedurende lange tijd naar het ontwikkelingsproces van kinderen te kijken en hen bij te staan in het bereiken van een optimale fit met de arbeidsmarkt. De Ontdekhoek vervult een belangrijke schakel aan het begin van deze keten.

Sinds 2007 betaalt de Gemeente Den Bosch de entreprijs van de Ontdekhoek voor 1000 leerlingen van basisscholen uit de gemeente. De laatste jaren hebben echter meer dan 1000 leerlingen de Ontdekhoek bezocht. De gemeente heeft nu toegezegd dat zij een extra bedrag reserveren en dat dit bedrag op basis van het werkelijke aantal leerlingen verhoogd wordt tot een bepaald maximum.

Dit model is een ongekend succes en wordt nu ingezet bij de andere vestigingen. Bedrijven worden benaderd om voor €350 een groep leerlingen uit het primair onderwijs de Ontdekhoek te laten bezoeken.

Ontdekhoek Zwolle (sinds 1996)

Ontdekhoek Zwolle bevindt zich in het Techniekgebouw van Hogeschool Windesheim en is met een oppervlakte van ca. 175 m² één van de kleinere Ontdekhoeken.

De bezoekersaantallen zijn licht gedaald. Dit was – los van de effecten van de economische crisis – al verwacht omdat de Ontdekhoek door nieuwbouw op de Campus nog meer verborgen is en moeilijker te vinden is. Het team is al jaren onveranderd.

Ook in Zwolle liggen plannen klaar om systematisch basisscholen te benaderen om hen op de mogelijkheden van de Ontdekhoek te wijzen.

Bedrijven, provincie, gemeente en fondsen worden benaderd om een schoolbezoek geheel of gedeeltelijk te sponsoren. Tot nu toe zijn we echter slechts gesloten deuren tegengekomen. Het lijkt ons gezien onze beperkte capaciteit voor fondsenwerving verstandig om ons eerst op Rotterdam te concentreren. Succes in één vestiging kan dan ingezet worden als hefboom voor de andere vestigingen.

Ontdekhoek Sittard (sinds 2003)

In de loop van 2013 is besloten om de vestiging in Sittard te sluiten vanwege teruglopende bezoekersaantallen en de verwachting dat dit niet zal veranderen. Sittard bevindt zich in een krimpregio, waar het aantal kinderen al jaren terugloopt met ca. 3% per jaar. Dit jaar werd duidelijk dat de exploitatie van een vestiging in Sittard onhaalbaar wordt. Vanwege de krimp was in 2011 al besloten dat de Ontdekhoek dicht blijft op dinsdagen, maar dit heeft onvoldoende resultaat gehad.

Samenwerking met het aanstaande Techno College

Het Da Capo College, waar de vestiging Sittard tijdelijk een onderdak had, zou in september 2013 voor een deel overgaan in het Techno College, een zelfstandige (v)mbo-school die alleen technische opleidingen aan zou bieden. Het bedrijfsplan hiervoor was opgezet door adviesbureau Nehem KMC, dat veel ervaring heeft met technisch onderwijs. De Ontdekhoek zou met het Techno College geïntegreerd worden om een voortraject te bieden voor het College. Alle kinderen vanaf 4 jaar in de omgeving zouden zo via de Ontdekhoek kennis kunnen maken met techniek, met het Techno College en met de mogelijkheden van collega-opleidingen zoals het Technasium. Hierdoor zou de toestroom aan studenten maximaal veiliggesteld worden, zelfs in een krimpregio en smalle landstreek zoals Limburg. De integratie van de Ontdekhoek in het Techno College zou voor ons het voordeel gehad hebben dat we samen met het College grote bedrijven in de regio hadden kunnen benaderen voor sponsoring en andere subsidies, wat nodig was om het teruglopende bezoekersaantal te bestrijden.

Helaas is het bedrijfsplan niet binnen het verwachte tijdsbestek van de grond gekomen, waardoor het nodig werd onze vestiging in Sittard te sluiten. De drie scholen die samen zouden gaan in het Techno College konden over de fusie niet tot overeenstemming komen, en daardoor is de start van het Techno College uitgesteld. De Ontdekhoek zag geen financiële mogelijkheden om te wachten tot de plannen weer opgepakt worden.

Ontdekhoek Amsterdam (sinds 2010)

Ontdekhoek Amsterdam is in 2010 geopend. De ruimte van Ontdekhoek Amsterdam is door een strakke rechthoekvorm het meest overzichtelijk. Goede verwijsborden en online routebeschrijvingen ondervangen het probleem van de lastig te vinden ingang.

Eind 2012 is begonnen met het systematisch in kaart brengen van alle basisscholen in Amsterdam en wijde omgeving. De ligging van Ontdekhoek Amsterdam vlak bij metro/NS station Jan van Galen en vlak bij de ringweg (afslag S105) zorgt voor een bereikbaarheid in een groot voedingsgebied. Ontdekhoek Amsterdam investeert erin om bezoekers van de Ontdekhoek ook

iets van de technische opleidingen van de naastgelegen school, het Mundus College, te laten zien, en daarmee de aangewakkerde interesse voor techniek toekomstperspectief te bieden.

Tevens heeft de Ontdekhoek Amsterdam haar netwerk ingezet voor het vervullen van een vacature voor de nieuwe Raad van Advies. Hiervoor is via die weg in 2013 een invulling gekomen. Een vermelding bij de Vrijwilligerscentrale leverde geen respons op.

Overige activiteiten

Center Parcs

Met Center Parcs zijn gesprekken gaande over de mogelijkheid om op één van hun parken in Frankrijk een pilot te draaien om te kijken hoe het format van de Ontdekhoek in een leisure-omgeving functioneert. De pilot dient als voorbereiding van een opschaling van de Ontdekhoek naar Center Parcs-parken in Frankrijk. Center Parcs voorziet dat er in Frankrijk behoefte is aan een educatief aanbod zoals de Ontdekhoek dat aanbiedt. In ons land wordt die behoefte in veel mindere mate gevoeld.

Fondsenwerving

Vanwege de crisis en het teruglopende bezoekersaantal heeft de Ontdekhoek in alle vestigingen meer ingezet op fondsenwerving. De locatiespecifieke resultaten zijn eerder al besproken.

Subsidie FOSC

De subsidie van het Fonds Ondersteuning Science Centra (FOSC) houdt op te bestaan. In 2013 hadden we een laatste subsidieaanvraag ingediend die werd afgewezen. Na overleg is ons echter een bedrag van €47.500 beschikbaar gesteld, onder voorwaarde dat een onafhankelijk bureau de organisatie van de Ontdekhoek zou doorlichten. Daarnaast zou nog €10.000 beschikbaar kunnen komen als FOSC een op basis van dit onderzoek geschreven implementatieplan zou goedkeuren.

Het bureau ZKA, een onafhankelijk economisch adviesbureau voor de vrijetijdseconomie, heeft hiervoor de bedrijfseconomische analyses uitgevoerd. De deskundige blik van een onafhankelijk expert is als zeer verfrissend en verhelderend ervaren, en het uitgebrachte advies is ter harte genomen in een implementatieplan. FOSC heeft naar aanleiding van het onderzoek de beloofde €47.500 uitgekeerd. Ook het implementatieplan is ter beoordeling aan het FOSC voorgelegd; hier volgt begin 2014 een uitspraak over.

Fondsenwerving voor schoolbezoek

Toen Ontdekhoek Rotterdam door giften van Shell Nederland, de De Marez Oyens-van Ittersum Stichting, de Dirk-Jan en Kitty Reek-Versteegh Stichting en de Riki Stichting aan honderden basisschoolleerlingen een gratis bezoek kon bieden, was het aanbod binnen een ochtend overschreven. Dit geeft zeer sterk aan dat scholen goed de waarde begrijpen die de Ontdekhoek heeft voor hun leerlingen, en dat ze slechts door financiële overwegingen ervan weerhouden worden een bezoek te brengen. Dit geldt ongetwijfeld ook voor de andere regio's.

Gratis schoolbezoek bieden is dus een effectieve manier om geld uit fondsen en giften te besteden. Hierbij zetten we vooral in op kinderen die anders nooit op bezoek zouden kunnen komen, zoals kinderen uit achterstandssituaties. Fondsenwerving voor schoolbezoek is ook uitgerold naar de andere vestigingen, en de bewezen effectiviteit van de bestedingsstrategie draagt hopelijk bij aan de overtuigingskracht van onze fondsenwerving. In 2014 verwachten we hier de eerste resultaten van te zien.

Fondsenwerving voor uitbreiding van aanbod

Ook zetten we in op het werven van fondsen die besteed kunnen worden aan het uitbreiden van het aanbod van de Ontdekhoek. Hierbij denken we zowel aan het ontwikkelen van nieuwe proefjes als het beschikbaar stellen van proefjes buiten de bestaande vestigingen van de Ontdekhoek. Zo willen we graag een science wall vol proefjes neer kunnen zetten op locaties waar veel aanloop is, om kinderen zo enthousiast te maken voor een bezoek aan een van onze vestigingen.

Promotieonderzoek *Free Choice Learning*

Het verschil tussen de Ontdekhoek en het formele basisonderwijs laat zich misschien het beste samenvatten met het verschil tussen onderwijzen en leren. Tijdens een leerproces maken kinderen geheel uit vrije wil keuzes. Hier houdt de Ontdekhoek zich mee bezig. Een goede maatstaf voor hoe interessant en passend een onderdeel van de Ontdekhoek is, is de tijd die een kind geheel vrijwillig aan een onderdeel wil besteden: de verblijftijd. Hoe langer een kind geboeid blijft werken bij een onderdeel, hoe beter de match. Verblijftijd wordt ook in het Exploratorium in San Francisco, de moeder aller science centra, gehanteerd als maat voor het succes van een exhibit. Zij hebben een eigen R&D afdeling voor hun onderzoek naar Active Prolonged Engagement. In het Exploratorium wordt niet alleen gemeten hoe lang een bezoeker bij een exhibit blijft, maar ook naar wat een bezoeker in die tijd met de exhibit doet, om de werking van exhibits beter te begrijpen en te kunnen verbeteren. Hier kunnen alle science centra hun voordeel mee doen, en de Ontdekhoek natuurlijk ook.

Onderzoek naar verblijftijd en waarom sommige exhibits lang of kort bezocht worden, is ook het onderwerp van de dissertatie van R. Schuurmans over *Free Choice Learning* – onderzoek dat enkele jaren geleden door de Ontdekhoek is geïnitieerd. Het onderzoek is thans overgenomen door de VSC, de Nederlandse Vereniging van Science Centra in Nederland en Vlaanderen.

De dissertatie is een zoektocht naar alle gangbare communicatie- en onderwijstheorieën, hun mogelijkheden en beperkingen en hoe deze ingezet kunnen worden om de weerbarstige praktijk beter te kunnen begrijpen. Omdat dit pioniersarbeid is die veelal in de vrije tijd wordt verricht is het, zoals gewoonlijk bij onderzoek dat niet door fondsen gefinancierd wordt, nauwelijks mogelijk hiervoor een tijdplanning te geven.

Explorado Aigle Zwitserland

In het Franstalige deel van Zwitserland zal het Explorado gevestigd worden, naar model van de Ontdekhoek. De initiatiefneemster is een Nederlandse die daar woont.

In 2009 waren de eerste contacten en thans is een bureau bezig met het samenstellen van project- en financieringsplannen. In 2013 heeft een werkgroep, waarin ook de burgemeester van Aigle zitting heeft, zich over de plannen gebogen. Er is een ruimte beschikbaar gesteld, en de gemeente heeft een bedrag van ca. €400.000 gereserveerd dat beschikbaar zal komen als de financiering rond is. Financiële steun verwerven blijkt echter ook in Zwitserland niet gemakkelijk.

Masterplan Bèta

Begin 2012 presenteerde de overheid de plannen voor een Masterplan Bèta. Doel van het plan is om in 2025 40% van de schoolkinderen een bètaopleiding te laten kiezen. Nu is dat slechts 20%. Als het Masterplan succes heeft, komt Nederland binnen tien jaar op het internationaal gemiddelde. Maar er is slechts een korte periode van 12 jaar om deze culturomslag te bewerkstelligen. De Ontdekhoek had haar kennis en kunde ingebracht in gesprekken met de betrokken ambtenaren, in de hoop met haar grote bereik, kosteneffectiviteit en impact te kunnen bijdragen aan het plan.

Een commissie onder leiding van ex-Shelldirecteur Rein Willems, tevens voorzitter van de KNCV en senator van het CDA, bracht het advies uit niet op de scholen, zittende leerkrachten en kinderen in te zetten maar op de toekomstige leerkrachten, zoals PABO-studenten. Hierbij gaat het natuurlijk om zeer bescheiden aantallen en is voor weinig geld een groots gebaar gemaakt. Het leerkrachtencorps heeft ongeveer 4% vernieuwing per jaar, waardoor het ca. 25 jaar zal duren voordat de oude garde vervangen is. Daarnaast is er in het advies onvoldoende aandacht aan science gegeven; zo is er expliciet geen geld voor techniek beschikbaar gesteld, waardoor het nog maar de vraag is of de nieuwe garde zoveel beter voorbereid is en hen ruimte wordt gegund om technieklessen te geven.

Op Ontdekhoek.nl staat op de pagina 'Leuk voor school' een filmpje waarin een leraar spontaan vertelt over de onmogelijkheid om op school aandacht aan techniek te geven. Dit illustreert helder de huidige problemen en laat zien hoe het advies aan Masterplan Bèta daar geen oplossing voor biedt.

In een radiodebat op radiozender BNR gaf Rein Willems toe dat onderwijs niet het juiste middel is om de gewenste technische cultuur te creëren. De fout/goed-, voldoende/onvoldoende cultuur past niet bij de buitenschoolse werkelijkheid dat iets nooit fout of goed is maar altijd beter kan. Juist dit laatste is de drijvende kracht voor elke innovatie, iedere menselijke en wetenschappelijke vooruitgang, en die cultuur is het onderwijs niet eigen. De Ontdekhoek brengt deze werkelijkheid met haar aanpak van Denken → Doen → Verbeteren dagelijks in praktijk.

R&D

Elke donderdagavond wordt aan het uitwerken van nieuwe exhibits gewerkt door het FT-team (Fun Timmeren Team), bestaande uit Peter Kuipers en Pieter Dun. Zij maken ook nieuwe opstellingen, samen met timmer- en klusjesman Sjoerd Boelsma.

Het FT-team ontwikkelt prototypes die langdurig aan vele kinderen worden blootgesteld in de woeste branding van de Ontdekhoek. Hierdoor kunnen er steeds weer verbeteringen doorgevoerd worden, geheel volgens de slagzin van de Ontdekhoek: Denken → Doen → Verbeteren. De Ontdekhoek is een van de weinig science centra ter wereld die alle exhibits zelf bedenkt, maakt en steeds weer aanpast om de match met de bezoeker steeds stapje voor stapje weer te verbeteren. In de ogen van subsidiërende overheden is dit vaak niet innovatief omdat er niet ingezet wordt op spectaculaire, geheel nieuwe exhibits. Iedere praktijk van wetenschap en innovatie werkt echter ook altijd volgens de weg van voortbouwen op wat er al bestaat. De werkelijkheid is dat innovatie komt door 99% transpiratie en 1% inspiratie, iets dat men op papier altijd graag andersom ziet.

ANBI-status

Ideële organisaties kunnen in aanmerking komen voor het ANBI-keurmerk (Algemeen Nut Beogende Instelling) van de belastingdienst. Giften van particulieren aan stichtingen met een ANBI-status zijn aftrekbaar van de belasting. Musea, met subsidie als grootste inkomstenbron, krijgen automatisch de ANBI-status toegekend. Science Centra, waaronder de Ontdekhoek, voldoen niet aan museale criteria zoals het verzamelen en onderhouden van een collectie, en moeten dus zelfstandig aanvraag doen. Het heffen van entree bemoeilijkt de beoordeling of de Ontdekhoek dient voor het algemeen belang en niet voor het individueel belang.

Begin 2013 is aan Ontdekhoek Rotterdam en de Stichting Vrienden van de Ontdekhoek met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2012 de ANBI-status verleend. Een aanvraag voor een ANBI erkenning voor de overige vestigingen wordt voorbereid en zal waarschijnlijk in 2014 worden ingediend.

PR, communicatie en samenwerking

PR

De Ontdekhoek kent geen speciaal PR-beleid, maar probeert op verschillende manieren kinderen en scholen persoonlijk te benaderen. De beste reclame voor de Ontdekhoek is mond-tot-mondreclame, die wordt versterkt door de vele werkstukjes die aan anderen getoond kunnen worden. Daarnaast is er een website die in 2013 ca. 150.000 keer werd bezocht. Reclamefilmpjes en advertenties in de media zijn indirecter, en in het verleden is gebleken dat deze onpersoonlijke benadering een stuk minder goed werkt.

Hét PR-instrument van de Ontdekhoek is schoolbezoek. Kinderen die met school een bezoek aan de Ontdekhoek hebben afgelegd, worden enthousiaste ambassadeurs. Na een bezoek komt ca. 60-70% van de leerlingen één of meerdere keren op eigen gelegenheid terug, en vaak nemen ze

een bekende mee. In 2011 heeft het programma *Leraar 24* een uitstekende korte film gemaakt, die te zien is op de Ontdekhoekwebsite onder het kopje 'Leuk voor school'.

De Ontdekhoek houdt zich niet alleen bezig met het genereren van naamsbekendheid voor zichzelf, maar maakt ook PR voor SOS Kinderdorpen. We vragen bezoekers om een vrijwillige bijdrage voor de plastic tasjes voor het vervoer van gemaakte werkstukjes.

Social media

Vanuit het personeel is het idee gekomen om bezoekers met een groot bord een foto te laten maken bij een leuke attractie. Zij kunnen de foto op Facebook en andere social media delen, met een link naar de Facebookpagina van de Ontdekhoek, om naamsbekendheid te vergroten en links en likes te verzamelen. Dit is weer een nieuwe interpretatie van de persoonlijke benadering die ook ten grondslag ligt aan de andere PR-activiteiten van de Ontdekhoek. Het plan is in 2013 uitgewerkt en gaat begin 2014 van start.

Communicatie

Ontdekhoek Nederland is actief lid van meerdere verenigingen binnen en buiten Nederland, zoals:

- Vereniging van Science Centra in Nederland en Vlaanderen (VSC)
- ECSITE (Europese organisatie van Science Centra en Musea)
- Nederlandse Museumvereniging (NMV)
- Association for Science Education (ASE) in het Verenigd Koninkrijk. Het netwerk van de ASE houdt ons op de hoogte op gebied van Primary Science Education en Early Science.

Congressen van deze verenigingen leveren jaarlijks veel inspiratie op over Free Choice Learning, goed onderwijs op gebied van wetenschap en techniek, en de leisure industry. Daarnaast gebruiken we deze contacten om achter de schermen te kijken bij andere science centra.

Samenwerking met stagescholen en naastgelegen opleidingen

Van vele opleidingen komen er stagiairs bij de Ontdekhoek, en ook lopen leerlingen uit het VO er hun maatschappelijke stages. De duur van de stages varieert van enkele dagen tot een half schooljaar. In Den Bosch wordt samengewerkt met het bureau Halt en vervullen vele first offenders hun opgelegde taakstraf in de Ontdekhoek. Soms bevalt het wederzijds zo goed dat de jongeren in de Ontdekhoek blijven werken.

In Rotterdam is de Ontdekhoek aangesloten bij de RotterdamPas, waarmee met een flinke korting de Ontdekhoek kan worden bezocht. Dit werkt goed. Ook zijn we aangesloten bij het Vakantiepaspoort, waarmee mensen die niet op vakantie kunnen gaan toch elke dag tegen zeer geringe kosten een andere leuke activiteit in de stad kunnen doen. Met organisaties zoals "Laat Ze Maar Lachen" willen we ook zeer moeilijk bereikbare kinderen toch de Ontdekhoek laten bezoeken. Vrijwilligers van deze organisatie nemen deze lastig op te sporen kinderen mee voor leuke dagjes uit.

De vestigingen van de Ontdekhoek zijn, op die in Rotterdam na, allemaal pal naast technische opleidingen gevestigd. Dit is een ideale mogelijkheid om kinderen ook een blik in de toekomst van hun technische interesse te kunnen geven. We werken nog met technische opleidingen en bedrijven aan samenwerking op dit terrein, wat moeilijk in de praktijk te brengen blijkt. Voor scholen in het voortgezet onderwijs en technische bedrijven staat de doelgroep van de Ontdekhoek ver van hun vandaan.

Onderzoek en ontwikkeling

Onderzoek

Ontdekhoek Nederland is altijd bezig met het verbeteren en ontwikkelen van haar aanpak, op basis van ervaringen in de praktijk.

-Professionalisering

Code Cultural Good Governance

De Ontdekhoek werkt sinds 2011 volgens de Code Good Cultural Governance. In 2013 is deze geëvalueerd en is als beleid vastgesteld dat we er vasthoudend en structureel aan zullen werken. Hierdoor zullen we steeds beter en meer aan de code gaan voldoen.

Financiële administratie

Omdat personeelskosten de grootste kostenpost vormen, werd tot 2012 alleen gestuurd op het aantal bezoekers en de gerealiseerde omzet per ingezette mensdag. Sinds 2012 is per vestiging gewerkt met kwartaalcijfers en liquiditeitsprognoses per kwartaal. Voor 2013 is een nog meer gedetailleerde begroting opgesteld. Deze financiële (kwartaal)cijfers en begrotingen geven ons meer mogelijkheden om inzicht te krijgen in de financiën en om tijdig bij te kunnen sturen.

In 2011 is voor het eerst opgestelde meerjarenbegroting (2011 – 2014) opgesteld. Deze wordt nu jaarlijks bijgesteld.

Opvolging directeur

In 2014 wordt de directeur van de Ontdekhoek, Bert Nagel, 65 jaar en komt zijn pensionering in zicht. Hij is ook de initiatiefnemer en oprichter van de Ontdekhoek, en heeft de Ontdekhoek ontwikkeld tot wat het nu is. Het overdragen van de Ontdekhoek heeft daarom onze aandacht gehad in 2013. Onder de huidige medewerkers wordt gezocht naar mensen die de taken van de directie zouden kunnen overnemen. Dit sluit goed aan bij de parttime beschikbaarheid van medewerkers. Bert Nagel zal zijn expertise blijven inzetten voor het ontwikkelen van proefjes.

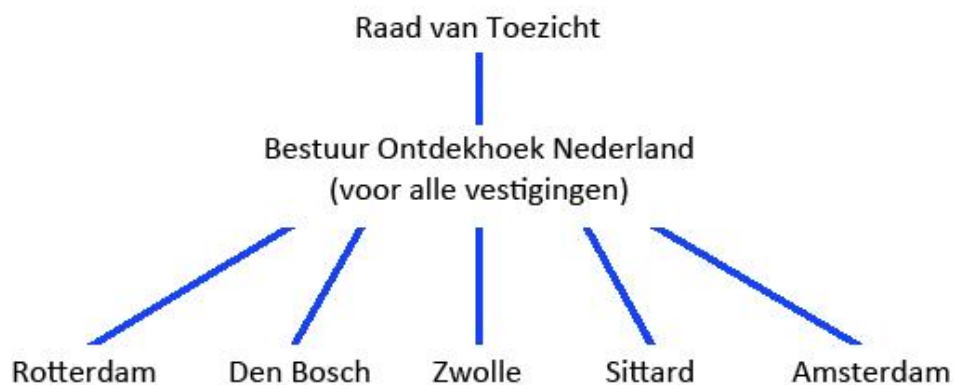
Voor een mededirecteurschap heeft de Ontdekhoek gesproken met de directieleden van de Spelerij in Dieren, een ander speel- en ontdekkingspark in Nederland, om hun directieleden te laten aansluiten bij de directie van de Ontdekhoek.

Daarnaast wordt er binnen de Ontdekhoek en de Raad van Toezicht gekeken naar mogelijke andere oplossingen voor de opvolging. In plaats van één fulltime directeur met

verantwoordelijkheden op alle gebieden van het dagelijks en strategisch bestuur, zou het bijvoorbeeld een optie zijn om de directie te splitsen in meerdere deelfuncties en zo een managementteam te ontwikkelen. Het splitsen van verantwoordelijkheden in verschillende specialismen maakt het wellicht gemakkelijker om directieleden te vinden met de vereiste kennis en vaardigheden.

Organisatiestructuur

De organisatie van Ontdekhoek Nederland bestaat sinds eind 2011 uit één bestuur voor zowel de landelijke stichting als de vestigingen, met daarboven een Raad van Toezicht. Voorheen was er per vestiging een bestuur, wat in de praktijk niet werkbaar was.

Organisatiestructuur Ontdekhoek

Raden van Advies

Het doel is om in de nabije toekomst per vestiging een Raad van Advies te hebben. Rotterdam en Amsterdam hebben sinds 2013 een Raad van Advies; voor Zwolle en Den Bosch zijn de raden nog in oprichting.

In Rotterdam buigt de Raad van Advies zich voornamelijk over het zoeken van een betere locatie voor de Ontdekhoek, waarbij een vestiging onder de Erasmusbrug in tal van aspecten vele voordelen en mogelijkheden biedt. De huidige locatie werd ons precies op tijd aangeboden toen de vorige locatie gesloopt werd, maar draagt wel bij aan de dalende bezoekersaantallen.

In Amsterdam heeft de Raad van Advies een raamwerk voor promotie opgesteld voor de Ontdekhoek in het algemeen en voor Amsterdam in het bijzonder. Het huidige werken aan schoolbezoeken past hier volledig bij. Van het samengestelde raamwerk wordt dankbaar gebruik gemaakt om andere plannen nog eens goed op hun mogelijkheden, beperkingen en kosten te beoordelen, zoals het beleidsplan, het plan om scholen te benaderen en het plan om media te benaderen.

De medewerkers

Medewerkers van vestigingen zorgen in zelfstandige teams voor het ontvangen van de bezoekers, het op orde houden van de bezoekersruimte en werkvoorraden, het uitvoeren van klein onderhoud aan de opstellingen en het attenderen van de werkgroep als er groter

onderhoud gepleegd moet worden. De centrale werkplaats voor onderhoud en reparaties is in Lelystad gevestigd. Hier bevindt zich ook het kantoor. Betrokkenheid onder medewerkers is groot, en verloop komt hoofdzakelijk onder afgestudeerde studenten voor.

In de onderstaande tabel is het aantal medewerkers en fte per vestiging weergegeven. Hoewel een medewerker gemiddeld maximaal één dag per week in de Ontdekhoeck werkt, is in totaal sprake van 14,1 fte.

	Lelystad	Rotterdam	Den Bosch	Zwolle	Sittard	Amsterdam	Totaal
Medewerkers	3 ⁽¹⁾	17	14	13	7	8	62
2013		706	675	445	360	462	2648
Fte ⁽²⁾	2,1	3,2	3,1	2,0	1,6	2,1	14,1
Werkdagen ⁽³⁾		0,8	0,9	0,6	1,0	1,0	

Medewerkers en uren per locatie

(1) In Lelystad: de directeur 1 fte, de klusjesman voor reparaties en onderhoud 0,6 fte en de boekhouder 0,45 fte

(2) Per jaar 52 weken; $52 \times 5 = 260$ werkdagen. 25 vakantiedagen, 15 feestdagen en ziekte dagen. Resultaat per jaar $260 - 25 - 15 = 220$ werkdagen.

(3) Gemiddeld aantal werkdagen per week per medewerker.

Werkoverleg

Per jaar vindt er 3 à 4 keer werkoverleg plaats in alle vestigingen. Vast onderwerp is de veiligheid, waarbij brandoefeningen gehouden worden en de procedures doorgenomen worden voor verschillende gevarensenario's. Standaard wordt vanaf 2013 ook per werkoverleg aan één praktische opdracht gewerkt om dieper op een activiteit in te gaan.

Beloningsstructuur

De leden van de Raad van Toezicht ontvangen geen vergoeding voor hun bestuurswerk. Wel worden gemaakte reiskosten en vergaderkosten door de stichting betaald. Hetzelfde geldt voor de Raden van Advies. De directeur wordt als enige persoon fulltime betaald.

De uitvoering van de administratie, afdrachten en betaling van de lonen wordt in huis gedaan op basis van doorberekende uren. De salarisadministratie is uitbesteed. De timmer- en klusjesman in Lelystad werkt 0,6 fte ontvangt 1,5 keer het minimumuurloon. De persoon die scholen werft in Amsterdam werkt op uurbasis voor hetzelfde bedrag per uur.

Medewerkers op de werkvloer ontvangen het minimumloon plus reiskostenvergoeding. Tot 21 jaar betaalt de Ontdekhoeck het minimumloon dat voor een twee jaar hogere kalenderleeftijd geldt.

Een blik in de naaste toekomst

Voor de Ontdekhoeck is in 2013 veel gebeurd. Na een bestaan van 11 jaar is de vestiging in Sittard gesloten vanwege te sterk teruglopende bezoekers. Om de gevolgen van de economische crisis te lijf te gaan, hebben alle vestigingen beperkte openingstijden gekregen en zijn daarmee de personeelskosten beperkt gebleven. Ondanks dat, zijn we er toch in geslaagd om in totaal 73.557 bezoekers aan te trekken. Hier zullen wij in de toekomst onverminderd aan blijven werken. De Ontdekhoeck bestaat om kinderen te inspireren en te motiveren, en dat blijft de voornaamste focus.

Bezoekersruimtes

Beleidsmatig kan de Ontdekhoeck niet meer als vanzelfsprekend aannemen dat de bezoekersruimtes gratis ter beschikking worden gesteld.

Ontdekhoeck Rotterdam is in 2012, als voorwaarde om in deze stad actief te kunnen blijven, verhuisd naar een zelfstandige ruimte waarvoor een marktconforme huur afgedragen moet worden. Dit is wellicht het begin van een verdergaande ontwikkeling.

Bijlage A: Mensen betrokken bij de Ontdekhoek in 2013

Medewerkers Ontdekhoeken 2013

Ontdekhoek Rotterdam	Ontdekhoek Den Bosch	Ontdekhoek Zwolle
Anke van Doorne Anne den Boon Emma Westerweele Eva Cornelisse Ilse Berkhout Ilse van de Bilt Kevin de Vlaam Maaïke Borgers Maaïke Sluïjter Marcia Lints Sander de Vos Sophie Zuidendorp Sven van der Valk Tessa Henkes	Amy van Kasteren Anniek Hesselmans Gemma Henselmans Giancarlo Beffers Jan Elferink Jeanne van Kasteren Sander van Kasteren Wietske Coster Willem Wijgergangs Lieve Greijn Linda Dorrestein	Bartje Jansen-Maas David Brückman Florus Sibma Hazal Abay Marielle Sibma Martin Weber Maylina Sibma Mehdi Malgard Renée la Haye Rita Weber Sevin Djumshudlu Saskia Strijks
Nieuw: Femke Borgers	Nieuw: Savana De Medewe Woodley	Weer in dienst: Jurrian Nijhof
In 2013 hebben afscheid genomen: Kevin de Vlaam Sharon de Vlaam Manon Zonruiter Melanie Holtkamp	In 2013 hebben afscheid genomen: Bertine Verschoor Daniel Opinski Krisje Wijgergangs	In 2013 hebben afscheid genomen: Aimee Baars Christina Kokou Ilona Hofman

Ontdekhoek Sittard	Ontdekhoek Amsterdam	Lelystad
Berry Cardozo Charlotte Struwer Christine Goertz Janice Joval Marianne Boon Yvette Krutzen	Jori Langwerden Kelly Kilarciyan Kristel Tjon-A-Meeuw Rick Maarschalkerweerd Romana Ooman Sanne van der Voort Tommy Srisangkhan Nieuw: Hilbert Weemstra	Bedenker, directeur Bert Nagel Reparaties, onderhoud Sjoerd Boelsma Administratie Bianca Struyf Accountant Amelius Bos Lentink Accountants Research exhibits Peter Kuipers Pieter Dun Sjoerd Boelsma
In 2013 hebben afscheid genomen: Debbie Geurts Dimphy v.d. Laan Marij Rulkens Op 31 december hebben we helaas van alle medewerkers afscheid moeten nemen.	In 2013 hebben afscheid genomen: Kaya Bouman Mieke Huisman Zwaan Lakmaker	

Raad van Toezicht 2013

Voorzitter:	Mieneke Knottenbelt
Secretaris:	Gérard Opstelten
Penningmeester:	Valk van Spiegel
Leden:	Maarten Horstink (Amsterdam), Jan Roelink (Den Bosch) Aaike van Oord (Amsterdam) Annette de Wit (Den Bosch)
Adviseur:	Chantal Ottens

In 2013 namen Jan Roeling en Annette de Wit afscheid als lid van de Raad van toezicht.

Raden van Advies

Amsterdam: Sanne van de Voort
Esther Hamstra
Wanneke Sabatino

Rotterdam: Jan van der Schans
Pieter van der Kooij

Voor de andere vestigingen zijn de Raden van Advies nog in oprichting.

Freelancers

Promotieonderzoek Free Choice Learning op basis van de Ontdekhoek:

Robert Schuurmans Stekhoven

Projectleider Ontdekhoek:

Robert Schuurmans Stekhoven

PR&communicatie: Elisabeth van Dorp

Fotografie en webredactie:

Elisabeth van Dorp

Webonderhoud: André Leerenveld

Lunatec Productions bv

Redactie en jaarverslag:

Maartje Gorte

Play Your Words Right

Bijlage B: NAW-gegevens vestigingen

Ontdekhoek Nederland

Kaapstanderweg 1A
8243RB Lelystad

Telefoonnummer: 06 546 08 382
E-mailadres: b.nagel@ontdekhoek.nl
BTW-nummer: NL000463563B01
IBAN: NL54 INGB000 1475000
KvK-registratie: 246041

Ontdekhoek Sittard

Landweringstraat 2
6133 AH Sittard

Telefoonnummer: 046 452 86 55
IBAN: NL88 INGB000 9274740
KvK-registratie: 14072702

Ontdekhoek Rotterdam

Crooswijkseweg 36
3034HL Rotterdam

Telefoonnummer: 010 4143103
IBAN: NL38 INGB000 1474512
KvK-registratie: 41085134

Ontdekhoek Den Bosch

Onderwijsboulevard 3
5223 DE Den Bosch

Telefoonnummer: 0736215335
IBAN: NL22 INGB000 3105273

Ontdekhoek Zwolle

Hogeschool Windesheim
Techniekgebouw T 134
8017 CA Zwolle

Telefoonnummer: 038 460 61 00
IBAN: NL36 INGB000 7227618
KvK-registratie: 41025095

Ontdekhoek Amsterdam

Burgemeester Roëllstraat 145
1064 BK Amsterdam

Telefoonnummer: 020 4116846
IBAN: NL95 INGB000 1514905
KvK-registratie: 41246041

Bijlage C: Verkorte jaarcijfers

Geconsolideerde balans per 31 december 2013

Activa

Vaste activa	
Materiële vaste activa	€151.380
Vlottende activa	
Vorderingen	€12.033
Liquide middelen	<u>€118.297</u>
Totaal van de activa	<u>€281.710</u>

Passiva

Stichtingsvermogen	€67.085
Langlopende schulden	€83.069
Kortlopende schulden	<u>€131.556</u>
Totaal van de passiva	<u>€281.710</u>

Geconsolideerde staat van baten en lasten over 2013

Baten	€715.938
Lasten	<u>€694.943</u>
<i>Saldo uit gewone bedrijfsuitoefening</i>	€20.995
Saldo rentebaten en -lasten	<u>-/- €6.319</u>
Exploitatieresultaat	<u>€14.676</u>

Dit is een verkorte weergave van onze balans en winst- en verliesrekening 2013. Indien gewenst is de volledige rapportage direct op te vragen bij b.nagel@ontdekhoek.nl